WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 7 lipca 2009 r. *

Spis treści

I — Okoliczności powstania sporu . . . . . I - 5742

II — Wyrok w sprawie Komisja przeciwko Grecji . . . . . I - 5745

III — Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi . . . . . I - 5745

IV — Postępowanie przed Trybunałem . . . . . I - 5747

A — Kwoty pomocy wskazane w skardze . . . . . I - 5747

B — Pisemne uwagi w odpowiedzi na pytania przedstawione przez Trybunał . . . I - 5748

V — W przedmiocie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego . . . . . I - 5752

A — Przedmiot skargi . . . . . I - 5752

B — W przedmiocie wykonania wyroku w sprawie Komisja przeciwko Grecji . . . I - 5752

1. Argumentacja stron . . . . . I - 5752

2. Ocena Trybunału . . . . . I - 5756

VI — W przedmiocie kar pieniężnych . . . . . I - 5758

A — W przedmiocie wniosku o nałożenie okresowej kary pieniężnej . . . . . I - 5758

1. Argumentacja stron . . . . . I - 5758

2. Ocena Trybunału . . . . . I - 5759

a) Uwagi wstępne . . . . . I - 5759

b) W przedmiocie trwania uchybienia . . . . . I - 5760

c) W przedmiocie wyboru środka innego niż zwrot w gotówce . . . . . I - 5761

* Język postępowania: grecki.

d) W przedmiocie ciężaru dowodu . . . . . I - 5763

e) W przedmiocie kwoty pomocy udzielonej poprzez wkład kapitałowy I - 5765

f) W przedmiocie kwoty pomocy dotyczącej opłaty „spatosimo” . . . . . I - 5766

g) W przedmiocie kwoty pomocy dotyczącej czynszów lotniskowych . . . I - 5768

h) Wnioski . . . . . I - 5770

B — W przedmiocie kwoty okresowej kary pieniężnej . . . . . I - 5771

1. Uwagi wstępne . . . . . I - 5771

2. W przedmiocie czasu trwania naruszenia . . . . . I - 5772

3. W przedmiocie powagi naruszenia . . . . . I - 5773

4. W przedmiocie zdolności płatniczej pozwanego państwa . . . . . I - 5774

5. Wnioski . . . . . I - 5774

6. W przedmiocie daty zastosowania i okresowości kary pieniężnej . . . . . I - 5774

C — W przedmiocie łącznego zastosowania okresowej kary pieniężnej i ryczałtu . . . . . I - 5775

1. Argumentacja stron . . . . . I - 5775

2. Ocena Trybunału . . . . . I - 5778

a) W przedmiocie kumulacji dwóch sankcji . . . . . I - 5778

b) W przedmiocie znaczenia nałożenia ryczałtu . . . . . I - 5779

c) W przedmiocie kwoty ryczałtu . . . . . I - 5780

VII — W przedmiocie kosztów . . . . . I - 5781

W sprawie C-369/07

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 228 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 3 sierpnia 2007 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez E. Righini, I. Hadjiyiannisa oraz D. Triantafyllou, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Greckiej, reprezentowanej przez A. Samoni-Rantou oraz P. Mylonopoulosa, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez V. Christianosa, oraz P. Anestisa, dikigoroi,

strona pozwana,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts i T. von Danwitz, prezesi izb, A. Tizzano i J.N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta (sprawozdawca), K. Schiemann i A. Arabadjiev, C. Toader i J.J. Kasel, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Mengozzi,
sekretarz: R. Şereş, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 listopada 2008 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 5 lutego 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W swojej skardze Komisja Wspólnot Europejskich wnosi do Trybunału o:

— stwierdzenie, że nie wydając środków w celu wykonania wyroku Trybunału z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie C-415/03 Komisja przeciwko Grecji, Zb.Orz. s. I-3875,

w którym orzekł on, że Grecja nie wykonała zobowiązań, które ciążą na niej na mocy art. 3 decyzji Komisji 2003/372/WE z dnia 11 grudnia 2002 r. dotyczącej pomocy państwa przyznanej Olympic Airways przez Grecję (Dz.U. 2003, L 132, s. 1, zwanej dalej „sporną decyzją"), Republika Grecka uchybiła zobowiązaniom państwa członkowskiego, które ciążą na niej na mocy tej decyzji oraz art. 228 WE;

— nałożenie na Republikę Grecką obowiązku wpłacenia Komisji okresowej kary pieniężnej w wysokości 53 611 EUR za każdy dzień zwłoki w wykonaniu wyroku wydanego w ww. sprawie Komisja przeciwko Grecji, dotyczącego spornej decyzji, począwszy od dnia, w którym zostanie wydany wyrok w niniejszej sprawie, aż do dnia, w którym zostanie wykonany wyrok wydany w sprawie Komisja przeciwko Grecji;

— nałożenie na Republikę Grecką obowiązku wpłacenia Komisji kwoty ryczałtowej, która zostanie obliczona poprzez pomnożenie kwoty 10 512 EUR za każdy dzień i liczby dni, w których trwało uchybienie, począwszy od dnia, w którym został wydany ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Grecji aż do dnia, w którym zostanie wydany wyrok w niniejszej sprawie w odniesieniu do spornej decyzji;

— tytułem ewentualnym, jeśli Trybunał uzna, że odzyskanie miało miejsce, nałożenie na Republikę Grecką obowiązku wpłacenia Komisji kwoty ryczałtowej, która zostanie obliczona poprzez pomnożenie kwoty 10 512 EUR za każdy dzień i liczby dni, w których trwało uchybienie, począwszy od dnia, w którym został wydany ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Grecji aż do dnia odzyskania przez Republikę Grecką pomocy uznanej za nielegalną w spornej decyzji, oraz

— obciążenie Republiki Greckiej kosztami postępowania.

I — Okoliczności powstania sporu

2 Komisja przyjęła zaskarżoną decyzję w dniu 11 grudnia 2002 r. Sentencja tej decyzji stanowi, co następuje:

„Artykuł 1

Pomoc na restrukturyzację przyznaną przez Grecję Olympic Airways w postaci:

a) gwarancji kredytowych udzielonych spółce do dnia 7 października 1994 r. na podstawie art. 6 greckiej ustawy nr 96/75 z dnia 26 czerwca 1975 r.;

b) nowych gwarancji kredytowych do wysokości 378 mln USD, dotyczących kredytów zaciągniętych przed dniem 31 marca 2001 r. na zakup nowych samolotów oraz na inwestycje niezbędne w związku z przeniesieniem Olympic Airways do nowego portu lotniczego Spata;

c) redukcji zadłużenia [Olympic Airways] w wysokości 427 mld GRD;

d) konwersji długu przedsiębiorstwa na kapitał na kwotę 64 mld GRD;

e) dokapitalizowania w wysokości 54 mld GRD, zrealizowanego do kwoty 40,8 mld GRD w trzech ratach wynoszących odpowiednio 19 mld, 14 mld i 7,8 mld GRD w 1995 r., 1998 r. i 1999 r.;

uznaje się za niezgodną ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 1 traktatu wobec niedopełnienia następujących warunków przyznania pomocy początkowej:

a) wdrożenia skutecznego programu restrukturyzacji w celu osiągnięcia przez spółkę długookresowej rentowności;

b) przestrzegania 24 szczegółowych zobowiązań towarzyszących decyzji zatwierdzającej i

c) regularnego monitorowania wdrażania pomocy na restrukturyzację.

Artykuł 2

Przyznana przez Grecję pomoc państwa w postaci tolerowania długotrwałego niepłacenia składek na ubezpieczenie społeczne, VAT od paliw i części zamiennych należnego od Olympic Aviation, czynszu na rzecz różnych portów lotniczych, opłat lotniskowych na rzecz portu lotniczego Spata i innych portów lotniczych oraz opłaty zwanej »spatosimo« jest niezgodna ze wspólnym rynkiem.

Artykuł 3

1. Grecja podejmie konieczne kroki w celu odzyskania od beneficjenta pomocy wymienionej w art. 1 w wysokości 14 miliardów GRD (41 milionów EUR), która jest niezgodna z traktatem, jak również pomocy wymienionej w art. 2, która została mu przyznana w sposób bezprawny.

2. Odzyskanie pomocy nastąpi bez zwłoki, zgodnie z procedurami przewidzianymi w przepisach krajowych, o ile pozwalają one na natychmiastowe i skuteczne wykonanie decyzji. Windykowane kwoty będą obejmować odsetki należne od dnia przyznania pomocy do dnia jej rzeczywistego zwrotu. Odsetki będą naliczane według stopy referencyjnej stosowanej do obliczania ekwiwalentu dotacji netto dla pomocy regionalnej.

Artykuł 4

W terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia niniejszej decyzji Grecja poinformuje Komisję o krokach podjętych na jej podstawie.

[…]”.

II — Wyrok w sprawie Komisja przeciwko Grecji

3 W dniu 24 września 2003 r. Komisja wniosła w trybie art. 88 ust. 2 WE skargę na uchybienie przez Republikę Grecką zobowiązaniom w zakresie wykonania spornej decyzji.

4 W swym ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Grecji Trybunał orzekł:

„Nie podejmując w nakazanym terminie wszystkich niezbędnych kroków w celu uzyskania zwrotu pomocy uznanej za bezprawną i niezgodną ze wspólnym rynkiem, z wyjątkiem pomocy dotyczącej składek na rzecz krajowej instytucji zabezpieczenia społecznego, zgodnie z art. 3 [spornej] decyzji, Republika Grecka uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy tegoż art. 3".

III — Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

5 W dniu 18 maja 2005 r. Komisja wezwała Republikę Grecką do powiadomienia jej o środkach powziętych w celu zapewnienia wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Grecji.

6 W swej odpowiedzi z dnia 2 czerwca 2005 r. to państwo członkowskie wskazało, że w stosunku do Olympic Airways zostaną zastosowane środki zmierzające do odzyskania pomocy a postępowanie w sprawie odzyskania pomocy zostanie zakończone w ciągu kilku miesięcy dzięki sprzedaży aktywów i udziałów Olympic Airways. Republika Grecka wskazała też, że wykonanie postanowienia o odzyskaniu pomocy w wysokości 41 mln EUR, zawartego w art. 1 spornej decyzji zostało

zawieszone w oczekiwaniu na rozpatrzenie skargi o stwierdzenie nieważności tej decyzji, wniesionej przez Olympic Airways do Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich.

7 Pismem z dnia 8 lipca 2005 r. Republika Grecka potwierdziła, że służby rządowe były na ostatnim etapie przygotowywania postępowania w zakresie odzyskania rzeczonej pomocy.

8 Wezwaniem do usunięcia uchybienia z dnia 18 października 2005 r. Komisja wszczęła postępowanie przewidziane w art. 228 WE w związku z niewykonaniem ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Grecji.

9 W swej odpowiedzi z dnia 19 grudnia 2005 r. Republika Grecka poinformowała Komisję, że kwestionuje stwierdzenie, w którego świetle środki przyjęte w celu wykonania tego wyroku nie zostały notyfikowane. Stwierdziła ona, że władze krajowe przystąpiły prawidłowo i bez zwłoki do odzyskania pomocy wskazanej w spornej decyzji.

10 W dniu 4 kwietnia 2006 r. Komisja przekazała Republice Greckiej umotywowaną opinię, która została notyfikowana temu państwu członkowskiemu w dniu 10 kwietnia 2006 r. W opinii tej Komisja wezwała Republikę Grecką do podjęcia niezbędnych środków w celu wykonania rzeczonego wyroku w terminie dwóch miesięcy od otrzymania opinii. Wskazano w niej również, że jeśli Komisja będzie musiała wystąpić do Trybunału na mocy art. 228 WE, wskaże kwotę okresowej kary pieniężnej i ryczałtu.

11 Republika Grecka odpowiedziała na uzasadnioną opinię pismem z dnia 9 czerwca 2006 r., w którym powtórzyła wskazania poczynione we wcześniejszych pismach. Wskazała ona m.in. na skargę administracyjną wniesioną przez Olympic Airways i trudności w zakończeniu krajowych postępowań w zakresie odzyskania spornych pomocy.

12 W tych okolicznościach Komisja postanowiła wystąpić do Trybunału.

13 Wyrokiem z dnia 12 września 2007 r. w sprawie T-68/03 Olympiaki Aeroporia Ypiresies przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2911, Sąd stwierdził nieważność art. 2 i 3 spornej decyzji w zakresie, w jakim dotyczyły one tolerowania długotrwałego niepłacenia, po pierwsze, opłat lotniskowych należnych ze strony Olympic Airways na rzecz międzynarodowego portu lotniczego w Atenach, a po drugie, podatku od wartości dodanej od paliw i części zamiennych należnego od Olympic Aviation.

IV — Postępowanie przed Trybunałem

A — *Kwoty pomocy wskazane w skardze*

14 Komisja w swej replice wskazuje, że uwzględniając ww. wyrok Sądu w sprawie Olympiaki Aeroporia Ypiresies przeciwko Komisji, do odzyskania pozostają nadal następujące kwoty pomocy, bez odsetek:

— 41 milionów EUR z tytułu art. 1 spornej decyzji;

— 2,5 miliona EUR z tytułu czynszu należnego pewnym portom lotniczym;

— 61 milionów EUR z tytułu opłaty „spatosimo”, i

— 28,9 miliona EUR dla kompensacji zobowiązań pomiędzy Republiką Grecką i Olympic Airways lub pewnymi portami lotniczymi z tytułu opłat lotniskowych.

15 Co się tyczy ostatniej kwoty, Komisja w odpowiedzi w dniu 26 listopada 2008 r., na pytanie zadane przez Trybunał z dnia 14 listopada 2008 r., potwierdziła, że kwota 28,9 miliona EUR, wskazana w pkt 209 spornej decyzji, nie może być przedmiotem odzyskania, jako że nie stanowi jako taka pomocy państwa.

B — *Pisemne uwagi w odpowiedzi na pytania przedstawione przez Trybunał*

16 W dniu 20 października 2008 r. Trybunał zwrócił się na podstawie § 54a regulaminu do Republiki Greckiej o wskazanie w szczególności, w jakim trybie i na jakiej podstawie prawnej kwoty pomocy podlegającej odzyskaniu od Olympic Airways na podstawie art. 1 i 2 spornej decyzji podlegały kompensacji ze zobowiązaniami państwa wobec tej spółki.

17 Republika Grecka odpowiedziała w dniu 31 października 2008 r., że pewna ilość zobowiązań Olympic Airways, w tym zwrot wkładu kapitałowego wskazany w art. 1 spornej decyzji i opłaty „spatosimo" oraz faktura dyrekcji lotnictwa cywilnego na kwotę 176 802 EUR, zostały skompensowane z odszkodowaniami przyznanymi spółce w wyrokach arbitrażowych. Rzeczone odszkodowania zostały przyznane spółce przez trybunał arbitrażowy ustanowiony na podstawie klauzuli arbitrażowej przewidzianej w art. 27 dekretu ustawodawczego nr 3560/1956 dotyczącego ważności umowy zawartej pomiędzy Aristote Onasis i państwem.

18 Republika Grecka wskazuje, że pierwszy wyrok arbitrażowy nr 57/2006 z dnia 6 grudnia 2006 r. dotyczący pierwszej skargi wniesionej w dniu 20 marca 2006 r. (zwany dalej

„wyrokiem arbitrażowym z dnia 6 grudnia 2006 r.") przyznał spółce Olympic Airways następujące odszkodowania:

— 37 051 392 EUR z tytułu wcześniejszego usunięcia z portu lotniczego Elliniko;

— 17 996 655 EUR z tytułu przeprowadzki do nowego portu lotniczego;

— 75 615 756 EUR z tytułu szkody poniesionej w związku z budową urządzeń w międzynarodowym porcie lotniczym w Atenach;

— 1 375 707 EUR z tytułu szkody poniesionej z powodu zwłoki w budowie urządzeń w międzynarodowym porcie lotniczym w Atenach, z tą konsekwencją, że Olympic Airways została zobowiązana do wykorzystania urządzeń portu lotniczego Elliniko i zapewnienia ich konserwacji;

— 183 300 000 EUR z tytułu dodatkowych kosztów funkcjonowania międzynarodowego portu lotniczego w Atenach, z dnia 29 marca 2001 r. i 31 grudnia 2005 r., w stosunku do portu lotniczego w Elliniko;

— 88 026 000 EUR z tytułu specjalnych kosztów funkcjonowania z powodu dłuższego czasu oczekiwania w międzynarodowym porcie lotniczym w Atenach, w stosunku do poprzedniego portu lotniczego w okresie od 29 marca 2001 r. do 31 grudnia 2005 r.;

— 3 753 472 EUR w związku z obowiązkiem pokrycia kosztów związanych z opłatą autostradową, którą trzeba ponieść, by dojechać do portu lotniczego Spata przez Attiki, i

— 250 000 000 EUR z tytułu funduszy nieruchomości.

19 Zdaniem Republiki Greckiej ten pierwszy wyrok arbitrażowy określił wysokość szkody poniesionej przez Olympic Airways na kwotę 657 118 982 EUR. W następstwie pewnej ilości korekt kwota odszkodowań została ustalona na 563 896 458 EUR z odsetkami.

20 Republika Grecka podkreśliła następnie, że dokonano kompensacji kwot przyznanych Olympic Airways w stosunku do zobowiązań tej ostatniej wobec państwa. Pośród tych kompensacji znajduje się zwrot pomocy, o której mowa w art. 1 spornej decyzji oraz uiszczenie salda opłaty „spatosimo" oraz długu w wysokości 176 802 EUR wynikającego z faktury dyrekcji lotnictwa cywilnego, o której mowa w art. 2 tej decyzji.

21 Republika Grecka dodała, że od miesiąca sierpnia 2007 r. pewna ilość nakazów zapłaty na rzecz Olympic Airways została wystawiona przez państwo na podstawie wyroku arbitrażowego wydanego na rzecz tej ostatniej. Fundusze te nie mogły zostać wypłacone spółce z powodu jej zadłużenia obejmującego wskazaną pomoc. Kompensacja zobowiązań spółki z kwotami jej należnymi stanowi obowiązek prawny władz podatkowych. Pierwszy nakaz zapłaty był wystarczający dla całkowitego pokrycia długów spółki z tytułu spornej decyzji (ogólna kwota w wysokości 120 milionów EUR z odsetkami).

22 Republika Grecka wskazała, że pierwszy nakaz zapłaty dotyczący odszkodowań udzielonych wyrokiem arbitrażowym z dnia 6 grudnia 2006 r. zawarty był w dokumencie 2516/31.8.2007 wskazującym kwotę 601 289 003 EUR. Kwota ta wynikała z dodatnia odsetek i odjęcia od ogólnej kwoty 612 839 581 EUR kwoty 11 550 577 EUR.

23 Republika Grecka wskazała, że na podstawie następujących opinii księgowych dokonano szeregu czynności kompensacji:

— 2922 DOY/FAVE dotyczącej zwrotu (z odsetkami) zwiększenia kapitału (art. 1 spornej decyzji) poprzez kompensację z odpowiednią częścią nakazu zapłaty 2516/31.8.2007 dotyczącego kwoty 601 289 003 EUR;

— 2927–2933 i 2940 DOY/FAVE dotyczących pokrycia (z odsetkami) kwot z tytułu opłaty „spatosimo” (art. 2 spornej decyzji) poprzez kompensację z odpowiednią częścią nakazu zapłaty 2516/31.8.2007;

— 2926 DOY/FAVE dotyczącej pokrycia czynszu należnego dyrekcji lotnictwa cywilnego w kwocie 176 802 EUR (faktura nr 3307/98) poprzez kompensację z odpowiednią częścią nakazu zapłaty 2516/31.8.2007.

V — W przedmiocie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego

A — *Przedmiot skargi*

24 Na wstępie należy stwierdzić, że w świetle ww. wyroku Sądu w sprawie Olympiaki Aeroporia Ypiresies przeciwko Komisji oraz w świetle wskazówek udzielonych przez Komisję w przedmiocie kwoty pomocy, o których mowa w pkt 209 spornej decyzji, spór pomiędzy stronami dotyczy wykonania art. 1 spornej decyzji (wkłady kapitałowe) oraz wykonania dwóch obowiązków wskazanych w art. 2 tej decyzji, tj. zwrotu podatku „spatosimo" oraz czynszów należnych pewnym portom lotniczym.

B — *W przedmiocie wykonania wyroku w sprawie Komisja przeciwko Grecji*

1. Argumentacja stron

25 Komisja podnosi, że Republika Grecka nie podjęła wszelkich środków niezbędnych do zastosowania się do ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Grecji.

26 Komisja przypomina, że wyłącznym środkiem obrony, jakim dysponuje państwo członkowskie, które nie odzyskało nielegalnej pomocy, jest bezwzględna niemożliwość wykonania decyzji o odzyskaniu pomocy, a państwo członkowskie, które w czasie wykonania takiej decyzji napotyka na nieprzewidziane i nieprzewidywalne trudności, jest zobowiązane przedstawić te problemy do oceny Komisji.

27 Twierdzi ona, że Republika Grecka nigdy nie powołała się na bezwzględną niemożliwość odzyskania spornej pomocy, lecz jedynie na trudności prawne i praktyczne. O ile jest prawdą, że odzyskanie powinno nastąpić zgodnie z procedurami prawa krajowego, natychmiastowe i skuteczne wykonanie przedmiotowej decyzji musi zostać zapewnione. Nie wystarczy bowiem wszcząć postępowania w zakresie odzyskania, lecz musi ono doprowadzić do konkretnych wyników.

28 W swej replice Komisja twierdzi, że została poinformowana o operacji odzyskania spornej pomocy po raz pierwszy w odpowiedzi Republiki Greckiej na skargę, którą to odpowiedź przedstawiono Trybunałowi w dniu 23 października 2007 r. Państwo to nigdy wcześniej nie twierdziło, że odzyskało rzeczoną pomoc. Jedynymi działaniami, o których poinformowano Komisję, były wstępne obliczenia pewnych kategorii pomocy i ich rejestracja jako zobowiązań wobec państwa.

29 Jako że nie przedstawiono jej żadnych wyjaśnień w tym zakresie, Komisja oświadcza, że nie może zaakceptować ani obliczeń rzekomo zapłaconych kwot, ani dowodów przedstawionych przez Republikę Grecką w zakresie pokrycia nielegalnej pomocy.

30 Dokumenty przedstawione dla wykazania odzyskania pomocy zarówno w odniesieniu do opłaty „spatosimo", jak i czynszów lotniskowych składają się z deklaracji dyrekcji lotnictwa cywilnego z dnia 2 października 2007 r., w świetle której zobowiązania „zostały uregulowane bądź przez kompensację, bądź przez przekazanie właściwym władzom podatkowym w celu ustalenia i pokrycia zgodnie z kodeksem pokrywania dochodów publicznych".

31 Zdaniem Komisji dokument taki nie może stanowić dowodu zwrotu w dobrej i należytej formie. W każdym razie pozwana nie przedstawiła konkretnych dowodów dotyczących przepływów na rachunkach mogących potwierdzać, że omawiane kwoty zostały rzeczywiście zapłacone. Dokumentacja załączona do odpowiedzi Republiki Greckiej na

uzasadnioną opinię również nie zawiera wystarczająco precyzyjnych wskazań co do rzeczywistego odzyskania różnych kwot pomocy.

32 Komisja wskazała, że władze krajowe przedstawiły jej później kopie orzeczenia arbitrażowego, lecz bez dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień co do sposobu, w jaki kwoty przekazane Olympic Airways zostały ustalone. Można by zatem zastanawiać się, w jakim zakresie zasądzone odszkodowanie jest rzeczywiście związane z obowiązkiem państwa wobec tej spółki w odniesieniu do prowadzenia poprzedniego lotniska w Atenach.

33 Komisja ma też wątpliwości co do prawidłowości przywołanego odzyskania. Dokumenty przedstawione przez pozwaną wskazują bowiem „pokrycie" bądź „kompensację" wierzytelności/długów. Niezależnie od okoliczności, że ewentualna kompensacja nastąpiła dopiero w październiku 2007 r., władze krajowe nie wykazały, na jakiej podstawie prawnej państwo było dłużnikiem Olympic Airways.

34 Zdaniem Komisji, w przypadku gdyby Trybunał stwierdził, że odzyskanie kwot pomocy miało miejsce, Olympic Airways nie była w stanie zwrócić rzeczonych kwot bez nowych subsydiów.

35 Republika Grecka twierdzi, że całą pomoc odzyskano w miesiącach sierpniu i wrześniu 2007 r. Ogół odszkodowań przyznanych Olympic Airways przez trybunał arbitrażowy był przedmiotem kompensacji ze zobowiązaniami tej spółki względem państwa. Pośród tych zobowiązań, które wygasły wskutek kompensacji, znajdowały się kwoty pomocy wskazane w spornej decyzji.

36 Republika Grecka dodaje, że informowała Komisję od marca 2006 r., że Olympic Airways wniosła skargę odszkodowawczą przeciwko państwu przed trybunał arbitrażowy oraz że wysłała do informacji Komisji kopie wyroków z dnia 29 stycznia 2008 r.

37 Republika Grecka podnosi, że poinformowała Komisję o przebiegu postępowania wszczętego celem odzyskania spornych kwot. Pomimo złożoności czynności, które należało wykonać, Komisja nie zaproponowała najmniejszej pomocy, by kwestie, w przedmiocie których pozwane państwo zwróciło się do niej o pomoc, zostały rozstrzygnięte w drodze porozumienia, w szczególności ilościowe ustalenie kwot podlegających odzyskaniu i tryb zwrotu w czasie.

38 Co się tyczy kwoty 41 milionów EUR, o której mowa w art. 1 spornej decyzji, Republika Grecka wskazuje, że jej odzyskanie nastąpiło w dniu 31 sierpnia 2007 r. wraz z odsetkami.

39 Co się tyczy opłaty „spatosimo", Republika Grecka wskazuje, że znaczna część opłaty została uiszczona przed przyjęciem spornej decyzji, tj. kwota 22 806 159 EUR. Dowody w zakresie tej płatności przekazano Komisji w ciągu roku 2003. Saldo tego długu w wysokości 38 192 997 EUR zostało stwierdzone przez władze podatkowe zgodnie z kodeksem pokrywania dochodów publicznych. Kwota ta wraz z odsetkami w wysokości 11 336 120 EUR, została uiszczona w dniu 18 października 2007 r. Pełna kwota z tytułu tej opłaty wynosiła zatem 49 529 117 EUR.

40 Republika Grecka wskazuje, że w zakresie kwoty pomocy z tytułu czynszów (2 472 719 EUR) kwota 1 818 027 EUR została uiszczona przez Olympic Airways w 2006 r., a pozostała część długu została pokryta w 2007 r.

41 Republika Grecka dodaje, że środki odzyskania kwot wskazanych w spornej decyzji nie stanowią nowej pomocy państwa i w każdym razie że czynności te nie mogą stanowić przedmiotu niniejszej sprawy.

2. Ocena Trybunału

42 W celu ustalenia, że Republika Grecka podjęła środki niezbędne dla zastosowania się do ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Grecji, należy sprawdzić, czy kwoty pomocy będące przedmiotem sporu zostały zwrócone przez przedsiębiorstwo korzystające z pomocy.

43 Co się tyczy terminu wykonania rzeczonego wyroku, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem datą odniesienia dla oceny istnienia uchybienia w rozumieniu art. 228 WE jest upływ terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii sporządzonej na podstawie tego przepisu (wyroki: z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie C-304/02 Komisja przeciwko Francji, Zb.Orz. s. I-6263, pkt 30; z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie C-119/04 Komisja przeciwko Włochom, Zb.Orz. s. I-6885, pkt 27; z dnia 18 lipca 2007 r. w sprawie C-503/04 Komisja przeciwko Niemcom, Zb.Orz. s. I-6153, pkt 19).

44 W niniejszej sprawie jest bezsporne, że w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii, tj. w dniu 10 czerwca 2006 r., pozwana nie wykonała ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Grecji.

45 Co się tyczy odpowiedzi na uzasadnioną opinię, w której Republika Grecka wskazała środki zmierzające do odzyskania różnych kwot pomocy, wskazując na istnienie skargi administracyjnej wniesionej przez Olympic Airways i podnosząc trudności związane z obliczeniem kwot podlegających zwrotowi i ze skomplikowanym trybem odzyskania pomocy, wystarczy przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa państwo członkowskie nie może powoływać się na przepisy, praktyki lub sytuacje w jego

porządku prawnym dla uzasadnienia nieprzestrzegania zobowiązań wynikających z prawa wspólnotowego (zob. ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Niemcom, pkt 38; wyrok z dnia 10 stycznia 2008 r. w sprawie C-70/06 Komisja przeciwko Portugalii, Zb.Orz. s. I-1, pkt 22).

46 Nie można też przychylić się do argumentu Republiki Greckiej, że procedura odzyskania pomocy była utrudniona z powodu braku współpracy Komisji.

47 Kwoty pomocy podlegającej odzyskaniu wystarczająco precyzyjnie wynikają bowiem z art. 1–3 spornej decyzji oraz z motywów 206–208 tej decyzji.

48 Ponadto Trybunał orzekł, że żaden przepis prawa wspólnotowego nie wymaga od Komisji, aby przy nakazywaniu uzyskania zwrotu pomocy uznanej za niezgodną ze wspólnym rynkiem określała dokładną kwotę, która ma zostać odzyskana. Wystarczy, by decyzja Komisji zawierała wskazówki pozwalające adresatowi na samodzielne, bez nadmiernych trudności, ustalenie tej kwoty (zob. w szczególności wyroki: z dnia 12 października 2000 r. w sprawie C-480/98 Hiszpania przeciwko Komisji, Rec. s. I-8717, pkt 25; z dnia 18 października 2007 r. w sprawie C-441/06 Komisja przeciwko Francji, Zb.Orz. s. I-8887, pkt 29).

49 W tych okolicznościach Komisja mogła ograniczyć się do żądania przestrzegania obowiązku zwrotu kwot rzeczonej pomocy i pozostawić właściwym władzom krajowym obliczenie dokładnych kwot podlegających pokryciu, w tym odsetek od należnych kwot (zob. ww. wyroki: w sprawie Hiszpania przeciwko Komisji, pkt 26; z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie C-419/06 Komisja przeciwko Grecji, pkt 46).

50 Należy stwierdzić, że Republika Grecka uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy art. 228 ust. 1 WE.

VI — W przedmiocie kar pieniężnych

51 Wnioski Komisji w zakresie nałożenia okresowej kary pieniężnej i ryczału opierają się na komunikacie Komisji SEC(2005) 1658 z dnia 13 grudnia 2005 r. (Dz.U. 2007, C 126, s. 15).

A — *W przedmiocie wniosku o nałożenie okresowej kary pieniężnej*

1. Argumentacja stron

52 Komisja proponuje, by Trybunał nałożył na Republikę Grecką okresową karę pieniężną w wysokości 53 611 EUR za każdy dzień zwłoki w wykonaniu ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, począwszy od daty ogłoszenia wyroku w niniejszej sprawie do dnia zakończenia stwierdzonego naruszenia.

53 Komisja twierdzi, że taka okresowa kara pieniężna jest dostosowana do wagi i czasu trwania naruszenia i uwzględnia potrzebę nadania jej skutku przymusowego i odstraszającego. W celu ustalenia wagi naruszenia zastosowano współczynnik 12 według znaczenia przepisów wspólnotowych, które naruszono, i skutków tego naruszenia dla interesów ogólnych i prywatnych.

54 Komisja wskazuje, że czas trwania naruszenia do chwili wniesienia skargi wyniósł 17 miesięcy. Nie uwzględnia to jednak rzeczywistego czasu trwania naruszenia do chwili ogłoszenia wyroku Trybunału, pozostawiając Trybunałowi w ten sposób uwzględnienie dłuższego czasu uchybienia.

55 Co się tyczy kwoty okresowej kary pieniężnej, którą należy nałożyć, Komisja wskazuje, że jeśli pomnożyć podstawowy jednolity ryczałt w wysokości 600 EUR przez wskaźnik 12 dotyczący wagi naruszenia, przez wskaźnik 1,7 dotyczący czasu trwania, tj. 0,1 miesięcznie, i przez współczynnik 4,38 (czynnik *n*), który uwzględnia zdolność płatniczą pozwanego państwa, wynika z tego kwota 53 611 EUR.

56 Republika Grecka uważa, że ponieważ cała pomoc państwa, którą należało odzyskać, została zwrócona w rozsądnym terminie, żądania w zakresie nałożenia okresowej kary pieniężnej są bezprzedmiotowe.

57 Republika Grecka twierdzi w każdym razie, że proponowana kwota okresowej kary pieniężnej jest dysproporcjonalna i musi zostać zmniejszona w odpowiednim zakresie, w razie gdyby Trybunał stwierdził, że Republika Grecka nie wykonała w pełni ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji.

2. Ocena Trybunału

a) Uwagi wstępne

58 Stwierdziwszy, że Republika Grecka nie zastosowała się w terminie wyznaczonym w uzasadnionej opinii do ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, Trybunał może, zgodnie z art. 228 ust. 2 akapit trzeci WE nałożyć na to państwo członkowskie okresową karę pieniężną lub ryczałt.

59 Co się tyczy nałożenia okresowej kary pieniężnej, Trybunał orzekł, że jest ona co do zasady uzasadniona tylko w zakresie, w jakim uchybienie wynikające z braku wykonania

wcześniejszego wyroku trwa do oceny okoliczności faktycznych przez Trybunał (zob. podobnie ww. wyroki: w sprawie Komisja przeciwko Włochom, pkt 33, 45, 46; w sprawie Komisja przeciwko Niemcom, pkt 40).

60 Należy zatem sprawdzić, czy miało to miejsce.

b) W przedmiocie trwania uchybienia

61 W celu ustalenia, czy uchybienie zarzucane pozwanej trwało do badania okoliczności faktycznych w sprawie przez Trybunał, należy środki, które zdaniem państwa pozwanego zostały przyjęte po terminie wskazanym w uzasadnionej opinii.

62 Republika Grecka twierdzi w tym zakresie, że pokrycie spornej pomocy miało miejsce w drodze kompensacji wzajemnych długów i wierzytelności Olympic Airways i państwa.

63 W celu wykazania, że kwoty pomocy zostały zwrócone przy pomocy tych operacji, Republika Grecka przedstawiła Trybunałowi szereg zaświadczeń i deklaracji, w szczególności następujące dokumenty:

— załącznik B.11 do odpowiedzi Republiki Greckiej na skargę („zaświadczenie" z dnia 18 października 2007 r. ministerstwa gospodarki i finansów w zakresie „pokrycia ustalonych długów" Olympic Airways);

— załącznik 2 dupliki Republiki Greckiej („zaświadczenie o sytuacji w zakresie zadłużenia wobec państwa" ministerstwa gospodarki i finansów z dnia 29 stycznia 2008 r.);

— załącznik E.1 odpowiedzi na pytania na piśmie Trybunału (nota z dnia 31 października 2008 r. dotycząca „pokrycia długów" skierowana przez to ministerstwo do Olympic Airways);

— załącznik E.6, dokument nr 16 tejże odpowiedzi („zaświadczenie" tegoż ministerstwa z dnia 27 sierpnia 2007 r. dotyczące „pobrania wpływów z nakazów zapłaty");

— dziesięć „opinii księgowych" z dnia 30 marca 2006 r. i z dnia 31 sierpnia 2007 r. przywołanych w rzeczonej odpowiedzi i zatytułowanych „wierzytelność związana z kompensacją".

64 W tych warunkach należy w pierwszej kolejności ustalić, czy kompensacja może stanowić odpowiedni środek wykonania obowiązku zwrotu pomocy państwa i, jeśli tak, w drugiej kolejności stwierdzić, czy w niniejszej sprawie takiej kompensacji rzeczywiście dokonano.

c) W przedmiocie wyboru środka innego niż zwrot w gotówce

65 Co się tyczy wykonania spornej decyzji i ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, należy przypomnieć, że art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 traktatu WE (Dz.U. L 83, s. 1), stanowi, że odzyskanie pomocy państwa dokonywane jest bezzwłocznie i zgodnie z procedurami przewidzianymi

w prawie zainteresowanego państwa członkowskiego w zakresie, w jakim pozwala ono na natychmiastowe i skuteczne wykonanie decyzji Komisji.

66 Trybunał w wyroku z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie C-209/00 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. s. I-11695, pkt 32, wskazał, że w braku wspólnotowych przepisów w zakresie odzyskania kwot pomocy nienależnie wypłaconych odzyskanie takiej pomocy finansowej musi zostać dokonane co do zasady w trybie przewidzianym w prawie krajowym.

67 W konsekwencji państwo członkowskie, które na mocy decyzji Komisji jest zobowiązane do odzyskania nielegalnej pomocy, ma swobodę wyboru środków wykonania tego obowiązku, o ile wybrane środki nie naruszą zakresu i skuteczności prawa wspólnotowego (zob. ww. wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Niemcom, pkt 34).

68 Wynika z tego, że co do zasady czynność kompensacji w zakresie, w jakim jest przewidziana w krajowym porządku prawnym jako mechanizm wygaśnięcia zobowiązania, może stanowić odpowiedni środek pozwalający na odzyskanie pomocy państwa.

69 W tym zakresie Republika Grecka podkreśliła, że taki mechanizm prawny stanowi część przepisów greckiego kodeksu cywilnego.

70 Co się tyczy materialnej podstawy podnoszonej kompensacji, pozwana w odpowiedzi na pytania Trybunału przedstawiła kopie orzeczenia arbitrażowego z dnia 6 grudnia 2006 r., w którego świetle od państwa zasądzono pewną ilość odszkodowań na rzecz Olympic Airways.

71 Z wyroku tego wynika, że trybunał arbitrażowy orzekł w szczególności, iż Olympic Airways poniosła straty finansowe w następstwie wcześniejszego usunięcia z lotniska Elliniko, obligatoryjnego przeniesienia się na nowe lotniska Spata, budowy urządzeń na tym lotnisku, dodatkowych i specjalnych kosztów funkcjonowania tego lotniska oraz unieruchomienia środków.

72 Bez uszczerbku dla stosowania przepisów wspólnotowych w dziedzinie pomocy państwa należy zatem stwierdzić dla potrzeb niniejszego postępowania, że Republika Grecka wykazała istnienie wymagalnej wierzytelności po stronie Olympic Airways wynoszącej 601 289 003 EUR, przy czym kwota ta jest znacznie wyższa od ogółu kwot rozpatrywanej pomocy.

73 W tych okolicznościach i uwzględniając obowiązek zwrotu stwierdzony w spornej decyzji i ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, należy zbadać, czy podnoszona kompensacja została dokonana w sposób prowadzący do wykonania wskazanego obowiązku.

d) W przedmiocie ciężaru dowodu

74 Na wstępie należy przypomnieć, że w świetle orzecznictwa w ramach postępowania w trybie art. 228 WE na Komisji ciąży obowiązek przedstawienia Trybunałowi dowodów niezbędnych do ustalenia stanu wykonania wyroku w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego (wyrok z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-387/97 Komisja przeciwko Grecji, Rec. s. I-5047, pkt 73).

75 W sytuacji, gdy Komisja we wspomnianym postępowaniu dostarczyła wystarczającej liczby informacji wskazujących na dalsze trwanie uchybienia, państwo członkowskie musi podważyć w sposób zasadniczy i szczegółowy przedstawione dane i wypływające z nich wnioski (zob. podobnie ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 56).

76 Co się tyczy twierdzeń Komisji w niniejszej sprawie, należy stwierdzić, że odrzuciła ona wybrany mechanizm kompensacji nie tylko w toku postępowania pisemnego, lecz również na rozprawie. W szczególności powtórzyła ona, że środki, o których powiadomiła pozwana, były niewystarczające dla wykonania spornej decyzji i ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji.

77 W czasie rozprawy Komisja wskazała w szczególności w następstwie pytania przedstawionego przez Trybunał, że nawet zakładając, iż kompensacja, jako mechanizm prawny, może co do zasady zostać zaakceptowana, sposób, w jaki dokonano podnoszonej kompensacji, musi zostać w niniejszej sprawie odrzucony.

78 Nawet jeśli kwota odszkodowania została słusznie przyznana przez trybunał arbitrażowy Olympic Airways, spółka ta powinna dysponować notami kompensacyjnymi dowodzącymi, że czynność ta istotnie została dokonana. W tym zakresie oświadczenie, w którego świetle kwoty rzeczonej pomocy zostały skompensowane, nie jest wystarczające.

79 Co się tyczy jakości dowodów dotyczących wykonania decyzji nakazującej odzyskanie nielegalnie przyznanej pomocy, należy przypomnieć, że Trybunał orzekł, iż gdy państwo członkowskie przewiduje odzyskanie rzeczonej pomocy za pomocą środka innego niż płatność w pieniądzu, powinno ono przekazać Komisji wszystkie informacje pozwalające jej na weryfikację, czy wybrany środek stanowi odpowiednie wykonanie tej decyzji (zob. ww. wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Niemcom, pkt 40).

80 Trybunał wskazał ponadto w pkt 43 tego wyroku, że jeśli państwo członkowskie może odzyskać nielegalną pomoc inaczej niż za pomocą płatności w pieniądzu, musi ono zadbać, by wybrane środki były wystarczająco przejrzyste, aby pozwolić Komisji na upewnienie się, iż umożliwiają one usunięcie zniekształceń konkurencji spowodowanych rzeczoną pomocą w pełnym poszanowaniu prawa wspólnotowego.

81 Trybunał dodał ponadto w pkt 57 i 58 tego wyroku, że środki takie muszą mieć identyczny skutek do zwrotu poprzez przelew funduszy oraz że wszelkie środki przyjęte w celu wykonania zobowiązania odzyskania nielegalnie wypłaconej pomocy muszą być przydatne do przywrócenia warunków konkurencji, które zostały zakłócone poprzez przyznanie nielegalnej pomocy, tak by Komisja i inni zainteresowani mogli je zidentyfikować jako takie.

82 W świetle tych rozważań Trybunał musi zbadać, czy poprzez przedstawione dowody Republika Grecka udowodniła, że wykonała sporną decyzję i ww. wyrok z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji w zakresie trzech kategorii pomocy stanowiących przedmiot skargi.

e) W przedmiocie kwoty pomocy udzielonej poprzez wkład kapitałowy

83 Zgodnie z art. 3 ust. 1 spornej decyzji, w związku z art. 1 tej decyzji, Republika Grecka powinna odzyskać od Olympic Airways kwotę 41 milionów EUR tytułem rzeczonego wkładu.

84 Ponieważ Republika Grecka twierdzi, że odzyskanie tej kwoty nastąpiło w wyniku kompensacji, należy sprawdzić, czy przedstawione dokumenty mogą być uznane za stanowiące wykonanie tego obowiązku, zgodnie z zasadami wskazanymi w pkt 79–81 niniejszego wyroku.

85 W tym zakresie pozwana przedstawiła w szczególności notę z dnia 31 października 2008 r. skierowaną przez ministerstwo gospodarki i finansów do wiadomości Olympic Airways.

86 Z brzmienia tej noty wynika, że „dług w wysokości 41 085 840 EUR, stwierdzony zgodnie z przepisami kodeksu w sprawie pokrywania dochodów publicznych, wynikający z obowiązku zwrotu wkładu kapitałowego wniesionego do spółki w dniu 9 października 1998 r. został w pełni pokryty (w zakresie kapitału i odsetek) w dniu 31 sierpnia 2007 r. poprzez kompensację tytułu nr 2922 z kwotą, która w innym przypadku musiałaby zostać przekazana przez administrację podatkową Olympic Airways z tytułu długu państwa wskazanego w nakazie zapłaty nr 2516/31 sierpnia 2007 r.", przy czym ten ostatni został wystawiony przez Republikę Grecką na rzecz Olympic Airways na kwotę 601 289 003 EUR, na podstawie wyroku arbitrażowego z dnia 6 grudnia 2006 r.

87 Ponadto Republika Grecka potwierdziła — w zakresie wierzytelności, którą Olympic Airways posiada w stosunku do niej, wynikającej z rzeczonego orzeczenia arbitrażowego — że władze krajowe były prawnie zobowiązane do dokonania kompensacji długu tej spółki z kwotą, którą należało jej przekazać.

88 Trybunał uważa, że dokumentem tym pozwana udowodniła zwrot kwoty pomocy udzielonej poprzez wkład kapitałowy.

f) W przedmiocie kwoty pomocy dotyczącej opłaty „spatosimo"

89 Zgodnie z art. 3 ust. 1 spornej decyzji Republika Grecka powinna odzyskać od Olympic Airways w szczególności pomoc polegającą na tolerowaniu niepłacenia przez tę spółkę opłaty na modernizacje i rozwój lotnisk, zwaną „spatosimo", na ogólną kwotę 60 999 156 EUR (pkt 208 tej decyzji).

90 Ponieważ pozwana twierdziła, że część tej kwoty, tj. kwota 22 806 158 EUR, została zwrócona przed przyjęciem spornej decyzji, należy wskazać, że nawet jeśli zwrot miał

miejsce przed ogłoszeniem ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, w każdym razie Grecja nie dostarczyła dowodów na potwierdzenie tego twierdzenia.

91 Co się tyczy pisma dyrekcji lotnictwa cywilnego z dnia 2 października 2007 r. zawartego w załączniku B.15 odpowiedzi Republiki Greckiej na skargę, w której wskazano na wpłaty przez Olympic Airways ogólnej kwoty 22 806 158 EUR tytułem opłaty „spatosimo", należy wskazać, że pismo to wskazuje wpłaty Olympic Airways dokonane w dniu 24 września 1999 r. w wysokości 3 445 793 EUR oraz w dniu 29 czerwca 2001 r. w wysokości 19 360 365 EUR.

92 Niezależnie od okoliczności, że wpłat tych dokonano znacznie przed wpływem skargi w sprawie Komisja przeciwko Grecji, zakończonej wydaniem ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r., w którym Trybunał stwierdził brak wykonania spornej decyzji, należy wskazać, że wspomniane pismo z dnia 2 października 2007 r. ogranicza się do stwierdzenia, że Olympic Airways istotnie spłaciła rzeczone kwoty, i nie może stanowić dowodu zwrotu pomocy.

93 Wreszcie, co się tyczy potwierdzenia zapłaty kwot wskazanego w piśmie ministerstwa transportu i pisma z dnia 26 czerwca 2003 r. skierowanego do Komisji i zawartego w załączniku B.19 odpowiedzi na skargę, należy stwierdzić, że również nie stanowi ono wystarczającego dowodu. Co się tyczy załączonych do tego pisma odcinków wpłaty wydanych przez Olympic Airways, jak wskazuje Komisja, na żadnym z nich nie ma pieczęci banku, który miał otrzymać płatność. Ponadto przedstawione dokumenty są datowane na czerwiec 2001 r. i żaden nie nosi daty 24 września 1999 r., w której w świetle wspomnianego pisma z dnia 2 października 2007 r., wpłacona została część ogólnej kwoty w wysokości 22 806 158 EUR.

94 Należy stwierdzić, że pozwane państwo nie przedstawiło dowodu wpłaty kwoty 22 806 158 EUR z tytułu pomocy dotyczącej opłaty „spatosimo".

95 Co się tyczy pozostałej kwoty rzeczonej opłaty (38 192 997 EUR), Republika Grecka przedstawiła Trybunałowi m.in. wspomnianą notę ministerstwa gospodarki i finansów z dnia 31 października 2008 r., skierowaną do Olympic Airways.

96 Zgodnie z brzmieniem rzeczonej noty zobowiązania Olympic Airways z tytułu opłaty „spatosimo" dotyczące okresu wskazanego w spornej decyzji „zostały całkowicie pokryte w dniu 31 sierpnia 2007 r. tytułami kompensacyjnymi nr 2927, nr 2928, nr 2929, nr 2930, nr 2931, nr 2932, nr 2933 i nr 2940, którymi dokonano kompensacji z kwotą, która w innym przypadku musiałaby zostać przekazana przez administrację podatkową Olympic Airways z tytułu długu państwa wskazanego w nakazie zapłaty nr 2516/31 sierpnia 2007 r.".

97 Trybunał uznał, że dowodem tym pozwana wykazała zwrot pozostałej kwoty opłaty „spatosimo".

98 W świetle powyższego Republika Grecka nie wykazała w wystarczający sposób, że kwota pomocy w wysokości 22 806 158 EUR w zakresie opłaty „spatosimo" została zwrócona przez Olympic Airways.

g) W przedmiocie kwoty pomocy dotyczącej czynszów lotniskowych

99 Zgodnie z art. 3 ust. 1 spornej decyzji Republika Grecka miała odzyskać od Olympic Airways pomoc polegającą nie nieziszczeniu czynszów lotniskowych w wysokości 2,46 miliona EUR (pkt 206 tej decyzji).

100 Co się tyczy sposobu odzyskania tego elementu pomocy, Republika Grecka, w swej odpowiedzi na skargę po pierwsze oświadczyła, że odzyskała kwotę 1 818 027 EUR, a po drugie odesłała m.in. do informacji przedstawionych w odpowiedzi na uzasadnioną opinię, w świetle których cztery faktury na ogólną kwotę w wysokości 1 087 141 EUR, wydane przez dyrekcję lotnictwa cywilnego, były przedmiotem kilku korekt i kompensacji.

101 W tym zakresie należy wskazać, że jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 54–56 swej opinii, przedstawione przez Republikę Grecką dokumenty, tj. faktury dyrekcji lotnictwa cywilnego, korekty i nowe faktury korygujące, jak również deklaracje dotyczące kompensacji wzajemnych zobowiązań i wierzytelności Olympic Airways i dyrekcji lotnictwa cywilnego, nie wykazują z wymaganą precyzją sposobu zwrotu należnych czynszów lotniskowych, przy czym ponadto zestawienie przedstawione w tym zakresie zawiera szereg niespójności w zakresie kwot różnych faktur i okresów.

102 Dokumenty te nie mogą zatem zostać uznane za właściwe dla wykazania zwrotu pomocy.

103 Należy jeszcze zbadać wykonanie spornej decyzji w zakresie zapłaty dwóch innych faktur dyrekcji lotnictwa cywilnego.

104 W pierwszej kolejności, co się tyczy kwoty 176 082 EUR, dotyczącej faktury nr 3307/98 dyrekcji lotnictwa cywilnego, z brzmienia wspomnianej noty ministerstwa gospodarki i finansów z dnia 31 października 2008 r. skierowanej do Olympic Airways wynika, że kwota ta „została w całości pokryta w dniu 31 sierpnia 2007 r. tytułem kompensacyjnym nr 2926 (ogólna kwota 352 808 EUR wraz z odsetkami), którym dokonano kompensacji, z kwotą, która w innym przypadku musiałaby zostać przekazana przez administrację podatkową Olympic Airways z tytułu długu państwa wskazanego w nakazie zapłaty nr 2516/31 sierpnia 2007 r.”.

105 Trybunał uważa, że owym dokumentem pozwana w wystarczający sposób wykazała zwrot kwoty wspomnianej pomocy dotyczącej części czynszów lotniskowych.

106 W drugiej kolejności, co się tyczy zwrotu kwoty 478 606 EUR, dotyczącej faktury nr 4175/99 dyrekcji lotnictwa cywilnego, należy stwierdzić, jak podniósł rzecznik generalny w pkt 58 swej opinii, że dokumenty przedstawione przez pozwaną w jej odpowiedzi na skargę, tj. dekret ministerialny z dnia 2 października 2007 r. dotyczący kompensacji, pismo dyrekcji lotnictwa cywilnego do Olympic Airways z dnia 17 października 2007 r. zawierające w załączniku szczegółowe zestawienie kwot będących przedmiotem kompensacji, oraz pismo rzeczonej dyrekcji do Olympic Airways z dnia 19 października 2007 r. dotyczące kompensacji na mocy rzeczonego dekretu w odniesieniu do faktury nr 4175/99 powiększonej o odsetki, stanowią wystarczające dowody zwrotu rzeczonej kwoty z tytułu czynszów lotniskowych.

107 W konsekwencji sporna decyzja została wykonana w zakresie płatności dwóch wspomnianych faktur dyrekcji lotnictwa cywilnego na kwotę 654 688 EUR.

108 W świetle powyższego Republika Grecka nie wykazała w wystarczający sposób, że cała kwota pomocy w zakresie czynszów lotniskowych została zwrócona przez Olympic Airways.

h) Wnioski

109 W świetle ogółu powyższych rozważań Republika Grecka nie wykazała w wystarczający sposób, że część opłaty zwanej „spatosimo” (zob. pkt 94 powyżej) i część czynszów lotniskowych została zwrócona przez Olympic Airways (zob. pkt 102 powyżej).

110 W tych okolicznościach Trybunał uważa, że nałożenie na Republikę Grecką okresowej kary pieniężne stanowi odpowiedni środek finansowy dla skłonienia tej ostatniej do podjęcia środków niezbędnych dla położenia kresu stwierdzonemu uchybieniu i zapewnienia pełnego wykonania spornej decyzji oraz ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji.

B — *W przedmiocie kwoty okresowej kary pieniężnej*

1. Uwagi wstępne

111 Należy przypomnieć, że do Trybunału należy dokonanie, w każdej sprawie, oceny, jakie kary pieniężne należy orzec w świetle okoliczności sprawy (ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 86; wyrok z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie C-177/04 Komisja przeciwko Francji, Zb.Orz. s. I-2461, pkt 58).

112 Zatem propozycje Komisji nie mogą wiązać Trybunału i stanowią jedynie użyteczny punkt odniesienia. Podobnie wytyczne takie jak te zawarte w komunikatach Komisji nie wiążą Trybunału, lecz przyczyniają się do zagwarantowania przejrzystości, przewidywalności i pewności prawa w zakresie działań podejmowanych przez tę instytucję (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Portugalii, pkt 34).

113 Co się tyczy nałożenia okresowej kary pieniężnej, Trybunał orzekł, że rzeczona sankcja musi zostać dostosowana do stopnia perswazji niezbędnej, by państwo członkowskie, które nie wykonało wyroku w sprawie naruszenia zobowiązań, zmieniło swoje zachowanie i położyło kres wskazanemu naruszeniu (zob. ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 91).

114 W ramach przysługujących Trybunałowi w tej dziedzinie uprawnień w zakresie oceny, jego zadaniem jest określenie wysokości okresowej kary pieniężnej w ten sposób, by była ona, po pierwsze, stosowna do okoliczności sprawy, a po drugie, proporcjonalna do stwierdzonego uchybienia oraz do możliwości płatniczych danego państwa członkowskiego (zob. wyrok z dnia 25 listopada 2003 r. w sprawie C-278/01 Komisja przeciwko Hiszpanii, Rec. s. I-14141, pkt 41; ww. wyroki: z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 103; z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 61).

115 Zatem w ramach oceny Trybunału podstawowymi kryteriami, które należy uwzględnić, by zapewnić, że okresowa kara pieniężna wywrze odpowiedni nacisk, wymuszając jednolite i skuteczne stosowanie prawa wspólnotowego, są co do zasady czas trwania naruszenia, wagę tego naruszenia oraz możliwości finansowe zainteresowanego państwa członkowskiego. Stosując te kryteria, Trybunał winien wziąć pod uwagę w szczególności skutki niewykonania wyroku dla interesów prywatnych i interesu publicznego oraz stopień pilności w doprowadzeniu do zastosowania się przez państwo członkowskie do jego zobowiązań (zob. w szczególności ww. wyroki: z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 104; z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 62; w sprawie Komisja przeciwko Portugalii, pkt 39).

2. W przedmiocie czasu trwania naruszenia

116 Ustalenie czasu trwania naruszenia należy do Trybunału. Czas trwania naruszenia musi być oceniany z uwzględnieniem chwili, w której Trybunał bada stan faktyczny, a nie momentu wniesienia przez Komisję skargi do Trybunału (zob. ww. wyroki: z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 71; w sprawie Komisja przeciwko Portugalii, pkt 45).

117 W tych okolicznościach, ponieważ Republika Grecka nie wykazała, że istotnie położyła kres uchybieniu przez nią obowiązkowi pełnego wykonania ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, należy stwierdzić, że rzeczone uchybienie trwa od ponad czterech lat, co stanowi znaczny okres czasu.

3. W przedmiocie powagi naruszenia

118 W tym zakresie należy podkreślić fundamentalny charakter przepisów traktatu WE w przedmiocie pomocy państwa, na co wskazał rzecznik generalny w pkt 72 swej opinii.

119 Przepisy będące przedmiotem spornej decyzji oraz ww. wyrok z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji stanowią wyraz podstawowych zadań Wspólnoty Europejskiej, o których mowa w art. 2 WE, tj. ustanowienia wspólnego rynku i promowania wysokiego stopnia konkurencyjności oraz konwergencji wyników gospodarczych. Zadanie to wskazane jest też w art. 3 ust. 1 lit. g) WE, w którego świetle działalność Wspólnoty obejmuje system zapewniający niezakłóconą konkurencję na rynku wewnętrznym.

120 Znaczenie naruszonych w niniejszej sprawie przepisów znajduje w szczególności wyraz w okoliczności, że zwrot nielegalnie wypłaconej pomocy państwa eliminuje zniekształcenie konkurencji spowodowane przewagą konkurencyjną wynikającą z pomocy oraz że wskutek tego zwrotu beneficjent traci przywilej, z którego korzystał na rynku w stosunku do swych konkurentów (zob. podobnie wyroki: z dnia 4 kwietnia 1995 r. w sprawie C-350/93 Komisja przeciwko Włochom, Rec. s. I-699, pkt 22; z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-277/00 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. s. I-3925, pkt 75).

121 Należy dodać, że kontrola pomocy państwa udzielonej przewoźnikom lotniczym ma istotne znaczenie, jako że rozpatrywany rynek jest ze swej natury transgraniczny.

122 Co się tyczy uchybienia w niniejszej sprawie, należy wskazać, że kwoty pomocy, w odniesieniu do których pozwana nie przedstawiła dowodów zwrotu mają relatywnie

niedużą wysokość w stosunku do ogólnej kwoty będącej przedmiotem spornej decyzji oraz ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji.

4. W przedmiocie zdolności płatniczej pozwanego państwa

123 W przedmiocie propozycji Komisji pomnożenia kwoty bazowej przez szczególny wskaźnik mający zastosowanie do Republiki Greckiej, Trybunał orzekł, że ta metoda obliczenia stanowi odpowiedni instrument odzwierciedlający zdolność płatniczą danego państwa przy zachowaniu rozsądnego rozróżnienia pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi (zob. ww. wyroki: z dnia 14 lipca 2000 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, pkt 88; w sprawie Komisja przeciwko Hiszpanii, pkt 59; z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 109; z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 75).

5. Wnioski

124 W świetle powyższego Trybunał uznaje za właściwe nałożenie okresowej kary pieniężnej w wysokości 16 000 EUR.

6. W przedmiocie daty zastosowania i okresowości kary pieniężnej

125 W świetle powyższych rozważań dotyczących braku dowodów w zakresie zwrotu dwóch elementów pomocy, to jest opłaty „spatosimo” oraz części czynszów lotniskowych (zob. pkt 94 i 102 niniejszego wyroku), Trybunał uznał za właściwe

opóźnienie skuteczności okresowej kary pieniężnej o jeden miesiąc, począwszy od ogłoszenia niniejszego wyroku, by umożliwić pozwanemu państwu wykazanie, że położyło kres uchybieniu.

126 Co się tyczy okresowości kary pieniężnej, należy ją nałożyć na pozwaną na podstawie dziennej.

127 Uwzględniając całość powyższych okoliczności, należy nałożyć na Republikę Grecką obowiązek wpłacenia Komisji, na rachunek „Dochody własne Wspólnot Europejskich", okresowej kary pieniężnej w wysokości 16 000 EUR za każdy dzień zwłoki w wykonaniu środków niezbędnych do zastosowania się do ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, począwszy od miesiąca po ogłoszeniu niniejszego wyroku, do czasu wykonania rzeczonego wyroku z dnia 12 maja 2005 r.

C — *W przedmiocie łącznego zastosowania okresowej kary pieniężnej i ryczałtu*

1. Argumentacja stron

128 Komisja podnosi, że Trybunał powinien nałożyć w niniejszej sprawie zarówno okresową karę pieniężną, jak i ryczałt. Uważa ona, że nałożenie okresowej kary pieniężnej jest zasadnicze, gdyż każde przedłużające się niewykonanie wyroku Trybunału wyrządza szkodę zasadzie praworządności i pewności prawa, w szczególności w dziedzinie pomocy państwa. W dziedzinie tej wykonanie decyzji Komisji, i a fortiori wyroku Trybunału stwierdzającego brak wykonania takiej decyzji w postaci odzyskania bezprawnie wypłaconej pomocy finansowej, powinno być natychmiastowe i skuteczne.

129 Co się tyczy stwierdzenia nieważności części spornej decyzji przed Sądem, Komisja wskazuje, że okoliczność ta nie ma wpływu na ustalenie kwoty okresowej kwoty pieniężnej.

130 Komisja podkreśla, że proponowana kwota nie jest nadmierna. Co najmniej dwa lata upłynęły od wydania ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, bez skutecznego odzyskania wskazanej w nim pomocy. Nawet jeśli Trybunał miałby przyznać, że zwrot rozpatrywanych kwot miał miejsce w miesiącach sierpniu i październiku 2007 r., odzyskanie pomocy, które następuje prawie w pięć lat po pierwotnej decyzji i po ponad dwóch latach od wyroku Trybunału, nie może zostać uznane za zgodne z zobowiązaniami ciążącymi na danym państwie.

131 Komisja wyjaśnia, że nie opiera się ona na różnych kategoriach pomocy ani na kwotach podlegających odzyskaniu w celu ustalenia powagi naruszenia, lecz na jej negatywnych skutkach względem przedsiębiorców i znaczeniu przepisów traktatu dotyczących pomocy państwa. Okoliczność, że po ponad pięciu latach od przyjęcia spornej decyzji środki podjęte przez Republikę Grecką wciąż nie doprowadziły do odzyskania wskazanych w niej kwot pomocy, stanowi istotne naruszenie prawa wspólnotowego.

132 W każdym razie Komisja uważa, że nawet jeśli Trybunał miałby orzec, że kwoty pomocy zostały odzyskane, należy zastosować ryczałt do dnia zakończenia całkowitego zwrotu rzeczonych kwot.

133 Co się tyczy wysokości ryczałtu, Komisja uważa, że obliczenie na podstawie dziennej kwoty 200 EUR jest stosowne do wagi naruszenia i uwzględnia potrzebę nadania tej kwocie efektu odstraszającego. Jeśli pomnożyć tę kwotę przez współczynnik 12 dotyczący wagi naruszenia i współczynnik 4,38 uwzględniający zdolności płatnicze tego państwa, uzyskuje się kwotę 10 512 EUR.

134 Republika Grecka uważa, że w każdym razie łączne zastosowanie sankcji przewidzianych w art. 228 WE jest nieproporcjonalne, w szczególności w świetle okoliczności, że rzeczone kary mają ten sam cel, to jest dostosowanie się rzeczonego państwa członkowskiego do wymogów i skuteczne zastosowanie prawa wspólnotowego za pomocą presji finansowej celem położenia kresu omawianemu naruszeniu. W konsekwencji środki należy dobierać osobno a nie łącznie w zależności od tego, która z dwóch sankcji jest skuteczniejsza.

135 Republika Grecka podnosi również, że za punkt wyjścia obliczenia sankcji, o których mowa w art. 228 WE, należy przyjąć datę upływu terminu przewidzianego w uzasadnionej opinii a nie wydania wyroku stwierdzającego naruszenie.

136 Republika Grecka stwierdza, że wykonanie ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji nastąpiło w rozsądnym terminie, tj. w dwa lata po jego ogłoszeniu i w rok po upływie terminu przewidzianego w uzasadnionej opinii. Należy również uwzględnić techniczne trudności akt sprawy i braku współpracy Komisji w ramach wykonania spornej decyzji.

137 Republika Grecka twierdzi, że ustalenie wagi naruszenia jest bezpośrednio związane z kwotą pomocy, którą należy odzyskać, gdyż od kwoty tej ostatniej zależą konsekwencje naruszenia prawodawstwa wspólnotowego dla interesów publicznych i prywatnych. Jest oczywiste, że im niższa jest wysokość pomocy, tym mniejsze są zakłócenia swobodnej konkurencji w sektorze przewozu lotniczego. W konsekwencji w zakresie, w jakim Sąd orzekł, że przekazanie pewnych kwot wskazanych w spornej decyzji było zgodne z prawem wspólnotowym, waga naruszenia była mniejsza.

138 Republika Grecka dodaje, że Olympic Airlines nie miała wpływu na rynek wewnętrzny w rozpatrywanej dziedzinie, jako że nie przekazała ona swej działalności Olympic

Airways. Spółka ta, która od 2003 r. nie prowadziła przelotów, pełniła zadania wyłącznie w zakresie obsługi naziemnej, wobec czego zakłócenie konkurencji w sektorze przewozowym nie miało miejsca.

139 Wreszcie, jeśli Trybunał miałby stwierdzić potrzebę nałożenia ryczałtu, Republika Grecka uważa, że kwota proponowana przez Komisję jest nieproporcjonalna i powinna zostać odpowiednio obniżona.

2. Ocena Trybunału

a) W przedmiocie kumulacji dwóch sankcji

140 Na wstępie należy przypomnieć, że procedura ustanowiona w art. 228 ust. 2 WE ma na celu skłonienie państwa członkowskiego winnego uchybienia do wykonania wyroku stwierdzającego uchybienie i co za tym idzie zapewnienie skuteczności prawa wspólnotowego oraz że środki przewidziane w tym przepisie, czyli okresowa kara pieniężna i ryczałt, mają ten sam cel (ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 80).

141 Trybunał orzekł zatem w pkt 81 i 82 rzeczonego wyroku, że zastosowanie jednego lub obu z tych środków jest uzależnione od możliwości osiągnięcia przez każdy z nich realizowanego celu w kontekście okoliczności sprawy oraz że w tych warunkach nie można wykluczyć zastosowania dwóch rodzajów przewidzianych sankcji.

142 W konsekwencji zadaniem Trybunału jest, w każdej zawisłej przed nim sprawie i na podstawie okoliczności danego przypadku, jak i stopnia perswazji i odstraszania, który uzna za wymagany, określenie kar pieniężnych właściwych w celu zapewnienia

w najszybszym możliwym czasie wykonania wyroku stwierdzającego uchybienie i zapobieżenia powtarzaniu się analogicznych naruszeń prawa wspólnotowego (zob. ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 97; wyrok z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie C-121/07 Komisja przeciwko Francji, Zb.Orz. s. I-9159, pkt 59).

143 Zatem Trybunał jest uprawniony w ramach swobody oceny przyznanej mu w rozpatrywanej dziedzinie, do nałożenia w sposób łączny okresowej kary pieniężnej i ryczałtu.

b) W przedmiocie znaczenia nałożenia ryczałtu

144 Należy przypomnieć, że nałożenie ryczałtu powinno, w każdym przypadku, pozostać funkcją całokształtu istotnych elementów związanych z naturą stwierdzonego uchybienia, jak i postawą państwa członkowskiego, którego dotyczy postępowanie wszczęte na podstawie art. 228 WE (zob. ww. wyrok z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 62). W tym zakresie omawiany przepis nadaje Trybunałowi znaczną swobodę oceny w odniesieniu do decyzji o nałożeniu bądź braku nałożenia takiej sankcji (zob. pkt 63 rzeczonego wyroku).

145 W niniejszej sprawie Trybunał stwierdza, że ogół okoliczności prawnych i faktycznych dotyczących stwierdzonego uchybienia stanowi wskazówkę, że skuteczne zapobieganie powtarzaniu się analogicznych naruszeń prawa wspólnotowego w przyszłości wymaga podjęcia środków odstraszających, takich jak nałożenie ryczałtu (zob. ww. wyrok z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 69).

c) W przedmiocie kwoty ryczałtu

146 Jeśli Trybunał podejmie decyzję o nałożeniu ryczałtu, to do niego należy w ramach wykonywania przysługującej mu swobody oceny określenie go w taki sposób, aby, po pierwsze, był stosowny do okoliczności i, po drugie, proporcjonalny do stwierdzonego uchybienia, jak również do możliwości finansowych danego państwa członkowskiego (zob. ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Hiszpanii, pkt 41).

147 W odniesieniu do nałożenia ryczałtu należy wskazać, że do elementów istotnych w tym względzie należą takie elementy jak czas trwania uchybienia od wydania stwierdzającego je wyroku, jak również interesy prywatne i interes publiczny (zob. ww. wyroki: z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 114; z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 64).

148 Okoliczności, które należy uwzględnić, wynikają w szczególności z rozważań wskazanych w pkt 117–122 niniejszego wyroku, dotyczących czasu trwania i powagi naruszenia.

149 Mając na uwadze powyższe rozważania, określenie w niniejszym przypadku ryczałtu, jaki Republika Grecka powinna zapłacić, w wysokości 2 milionów EUR jest słuszne w świetle oceny okoliczności.

150 Należy zatem zobowiązać Republikę Grecką do wpłacenia Komisji, na rachunek „Zasoby wspólne Wspólnot Europejskich”, kwoty dwóch milionów EUR.

VII — W przedmiocie kosztów

151 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Republiki Greckiej kosztami postępowania, a Republika Grecka przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) Nie podejmując w dniu, w którym upłynął termin wyznaczony w uzasadnionej opinii, środków w zakresie wykonania wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie C-415/03 Komisja przeciwko Grecji, dotyczących zwrotu pomocy uznanej za bezprawnie przyznaną i niezgodną ze wspólnym rynkiem, na podstawie art. 3 decyzji Komisji 2003/372/WE z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie pomocy przyznanej przez Grecję spółce Olympic Airways, Republika Grecka uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążą na mocy tej decyzji oraz na mocy art. 228 ust. 1 WE.

2) Republika Grecka wpłaci Komisji Wspólnot Europejskich, na rachunek „Dochody własne Wspólnot Europejskich", okresową karę pieniężną w wysokości 16 000 EUR za każdy dzień zwłoki w wykonaniu środków niezbędnych do zastosowania się do ww. wyroku z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Grecji, począwszy od miesiąca po ogłoszeniu niniejszego wyroku, do czasu wykonania rzeczonego wyroku z dnia 12 maja 2005 r.

3) Republika Grecka wpłaci Komisji Wspólnot Europejskich, na rachunek „Dochody własne Wspólnoty Europejskiej", ryczałt w kwocie 2 milionów EUR.

4) Republika Grecka pokrywa koszty postępowania.

Podpisy